

NASAZENÍ KONTINGENTU AČR V MÍROVÉ OPERACI

Mjr. Ing. Josef RUČKA

Anotace:

Vojenské aspekty mírové dohody uzavřené mezi bývalými znesvářenými stranami jsou základem pro vypracování operačního plánu mírové operace. Úkoly vyplývající z operačního plánu mají zásadní vliv na konkrétní použití sil a prostředků AČR v mírové operaci. Potenciální použití sil a prostředků AČR v mírové operaci odvisí od různorodého spektra mírových operací, kterých se může AČR v budoucnu účastnit.

Proces nasazení kontingentu AČR v mírové operaci

Po přesunu do prostoru mírové operace zahájí kontingent AČR plnění praktických úkolů [1]. Ze zkušeností [2] plnění těchto úkolů lze sestavit určité skupiny (okruhy), které charakterizují možné pořadí činnosti kontingentu. V tabulce č. 1 je uveden návrh možného postupu vedení mírové operace kontingentem AČR, včetně názvů činností a jejich náplně.

Následně jsou rozpracovány možné body postupu vedení mírové operace kontingentem AČR s navrhovanými činnostmi:

a) Převzetí operačního úkolu a jeho plnění

Převzetí operačního úkolu se může uskutečnit na základě předem zpracovaného harmonogramu nastupujícího kontingentu. Koordinace mezi přebírajícím a předávajícím kontingentem může být provedena již v přípravném období výstavby kontingentu (při odborné stáži). Bez ohledu na dobu trvání přebírání operačního úkolu kontingent zahájí plnění úkolu od prvního dne bez omezení. Pro plnění operačního úkolu je důležitý výchozí stav. Kontingent se při zahájení plnění operačního úkolu může nacházet v následující situaci:

- kontingent může být v sestavě multinárodní brigády (divize) společně s jednotkami jiných států (národů);
- rozloha prostoru odpovědností může dosahovat do 1 000 km² i více;

- pokud kontingent zodpovídá za administrativní hranici, její délka může být větší než 100 km;
- prostor odpovědnosti kontingentu může být rozdělen do tří prostorů odpovědnosti podřízených vlastních jednotek;
- vlastní jednotky kontingentu mohou být soustředěny na dvou i více základnách;
- kontingent může plnit strážní úkoly v objektech.

Tabulka č. 1: Možný postup vedení mírové operace kontingentem AČR (návrh)

Možný postup vedení mírové operace kontingentem AČR (návrh)		
Pořadové číslo	Název činnosti	Náplň činnosti
1.	Převzetí operačního úkolu a jeho plnění	- prostudování operačního rozkazu; - praktické převzetí operačního úkolu.
2.	Převzetí prostoru odpovědnosti kontingentu	- převzetí prostoru odpovědnosti podřízených jednotek; - převzetí základen, zařízení, techniky a další.
3.	Plnění základních denních činností (v plnění operačního úkolu)	- jednotky kontingentu plní samostatně: patrolování, monitorování situace, zabezpečování chodu kontrolně propouštěcích míst; - štáb kontingentu řídí především: prohledávací operace (search operace), průzkum a pozorování, eskortování, ochranu osob a střežení objektů a další.
4.	Poskytování rychlé ochrany osobám a prostředkům v prostoru odpovědnosti kontingentu	- vyčleňovány: týmy rychlé reakce (do 15 min.), týmy okamžité reakce (např. tým zdravotní pohotovosti, EOD tým) (do 5 min.).
5.	Účast v místních operacích	- organizovaných nadřízenými mnohonárodními stupni velení, kontingentem AČR, na žádost mezinárodních organizací atd.
6.	Reakce na změny v plnění operačního úkolu	- může dojít: k rozšíření prostoru odpovědnosti kontingentu, k předání vlastních úkolů jiným jednotkám, operace (např. vyčlenění jako záloha velitele mírové operace), ukončení speciálních činností probíhajících ve prospěch mírové operace, demontáž zařízení a přemístění dalšího materiálu a osob na jinou základnu, přemístění spojovacího uzlu.
7.	Reakce na směrech	- k vyšším mnohonárodním stupňům velení; k podřízeným jednotkám; k SOC MO; k místním jednotkám, představitelům civilní správy, obyvatelstvu; k mezinárodním, vládním a nevládním organizacím; k procesu plánování a řízení; k plnění operačního plánu.
8.	Plánování a organizace výcviku u kontingentu	- je zahrnuto v úkolech Plánu plnění úkolů na měsíc.
9.	Předání prostoru odpovědnosti kontingentu	- předání prostoru odpovědnosti podřízených jednotek; - předání základen, zařízení a techniky.
10.	Předání operačního úkolu	- praktické předání operačního úkolu.
11.	Ukončení mise	- příprava a provedení rotace.

b) Převzetí prostoru odpovědnosti kontingentu

Rozhodujícím faktorem při přebírání odpovědnosti kontingentu je čas. Pokud z jakýchkoliv důvodů bude doba přebírání kratší, bude nutné v první fázi plnění operačního úkolu tomuto faktoru podřídít úkolování jednotek kontingentu.

c) Plnění základních denních činností (v plnění operačního úkolu)

Hlavní úsilí v plnění operačního úkolu může být zaměřeno na identifikaci a zabránění činnosti skupin, které podněcují etnické nepokoje, vyvíjejí kriminální činnost a ty, které se zaměřují na narušování a paralyzování pokojného politického vývoje.

Hlavními prostory zájmu jednotek kontingentu se stávají vesnice, města, popř. administrativní hranice a hlavní komunikace v prostoru odpovědnosti kontingentu.

Při zabezpečování případné administrativní hranice může probíhat spolupráce s pohraničními jednotkami států v regionu.

V prostorech (městech), které jsou centrem kriminálních aktivit v prostoru odpovědnosti se může provádět 24 hodinové patrolování a bezpečnostně preventivní operace.

Jednotky kontingentu při plnění základních denních činností v plnění operačního úkolu se mohou zabývat:

- patrolováním;
- monitorováním situace;
- zabezpečováním chodu kontrolně propouštěcích míst.

Tyto činnosti plní jednotky kontingentu samostatně. Štáb kontingentu řídí především:

- prohledávací operace (search operace);
- průzkum a pozorování;
- eskortování osob;
- ochranu osob;
- střežení objektů;
- spolupráci s mezinárodní policií;
- spolupráci s místní policií a místní samosprávou.

d) Poskytování rychlé ochrany osobám a prostředkům v prostoru odpovědnosti kontingentu

Z důvodů poskytnutí rychlé ochrany osobám a prostředkům v prostoru odpovědnosti mohou být na základnách vyčleňovány týmy rychlé reakce (QRT) s dobou pohotovosti do 15 minut. Dále bývá vyčleňován tým okamžité reakce (IRT), např. tým zdravotní pohotovosti, EOD tým, s dobou pohotovosti do 5 minut. Kromě toho může být vyčleňován tým vojenské policie, protipožární družstvo, vyprošťovací družstvo, che-

mické družstvo a pohotovostní psi. Ke zdárnému plnění úkolů mohou přispět místní tlumočníci.

e) Účast v místních operacích

V průběhu mírové operace dochází k provedení místních operací [3, 4, 5] pod různými názvy v souladu s naplňováním stanovených cílů mírové operace, např.:

- kontingentní a brigádní vyhledávací operace s různým zaměřením;
- operace k zajištění bezpečného prostředí s různým zaměřením;
- bezpečnostně preventivní operace ve významných vesnicích a městech;
- pozorovací operace k získání informací o nelegálních aktivitách místního obyvatelstva;
- operace k potírání kriminálních aktivit (např. nelegální těžba dřeva, obchod s auty atd.)
- operace k provedení demonstrace síly;
- operace k podpoře vyhledávání důkazů při přípravě procesů s válečnými zločinci;
- operace k podpoře zavedení společných státních poznávacích značek pro civilní a vojenská vozidla v prostoru mírové operace;
- operace amnestie pro odevzdávání nelegálně držených střelných zbraní a munice;
- operace k zvýšenému patrolování u kantonovaných míst (zablokovat a silou zabránit v mobilizaci) atd.

f) Reakce na změny v plnění operačního úkolu

V průběhu mírové operace může dojít ke změně plnění operačního úkolu na základě rozkazu nadřízeného velitele. Může dojít k těmto změnám:

- rozšíření prostoru odpovědnosti kontingentu;
- předání vlastních úkolů jiným jednotkám operace (např. vyčlenění jako záloha velitele mírové operace);
- ukončení speciálních činností probíhajících ve prospěch mírové operace;
- demontáž zařízení a přemístění dalšího materiálu a osob na jinou základnu;
- přemístění spojovacího uzlu atd..

g) Reakce na směrech

Pro zdárný průběh pobytu a plnění úkolů kontingentu v mírové operaci jsou důležité vazby:

- k vyšším mnohonárodním stupňům velení;
- k podřízeným jednotkám;
- k Společnému operačnímu centru MO (SOC MO);
- k místním jednotkám, představitelům civilní správy a obyvatelstvu;
- k mezinárodním, vládním a nevládním organizacím;

- k procesu plánování a řízení;
- k plnění operačního plánu.

h) Plánování a organizace výcviku u kontingentu

Plánování a organizování výcviku u kontingentu je zahrnuto v úkolech kontingentu na měsíc. Výcvik v době vedení operace se uskutečňuje s cílem přizpůsobit se konkrétním podmínkám operace, zvládnout nové způsoby činnosti, dosáhnout sladění osob, které přišly jako doplňky (střídání nebo výměna), a přizpůsobit se výzbroji a technice. Výcvik se uskutečňuje podle pokynů velitele mírové operace a vyplývá ze směrnice NGŠ AČR pro plnění úkolů v mírové operaci. Může být organizován výcvik ve střelbě z ručních zbraní, chemická, ženíjní, zdravotní příprava, doporučuje se minimálně měsíčně provést poučení o bezpečnosti silničního provozu a minovém nebezpečí.

ch) Předání prostoru odpovědnosti

Prostor odpovědnosti je vhodné předávat v souladu s harmonogramem předání a převzetí operačního úkolu nastupujícího kontingentu. Vlastní předání prostorů odpovědnosti jednotek a kontingentu provést v plném rozsahu a s potřebnou reakcí na případné dotazy.

i) Předání operačního úkolu

Předání operačního úkolu se může uskutečnit na základě předem zpracovaného harmonogramu nastupujícího kontingentu. Koordinace mezi přebírajícím a předávajícím kontingentem může být provedena již při odborné stáži velitelů a štábu nastupujícího kontingentu.

V případě ukončení celé mírové mise se postupuje v souladu s plánem velitele mírové operace. Pozemky využívané kontingentem, pravomoci a dohodnutý materiál se předávají místním státním orgánům.

j) Ukončení mise

Příprava termínů rotací příslušníků kontingentu může probíhat s dostatečnou časovou rezervou. Rotace může být rozdělena do pěti až deseti termínů. Počet termínů je závislý na množství zajištěných kapacit. Kontingent AČR končící misi bývá předán zpět pod národní velení v období svého závěrečného působení v prostoru odpovědnosti.

Před tím než se uskuteční přesun zpět do vlasti, vojska musí být připravena k provedení přesunů a převozů. Národní centrum pro koordinaci přesunů a dopravy ozbrojených sil koordinuje přesuny a přepravy vojsk v součinnosti s příslušnými složkami AČR, NATO, civilními orgány a organizacemi. Návrat zpět do posádek stálé mírové dislokace na území ČR je záležitostí, za kterou je zodpovědné národní velení.

Závěrem

Činnosti požadované v rozsáhlém spektru mírových operací nacházejí své uplatnění při plnění konkrétních úkolů v jednotlivých částech mírové operace. Rozhodující pro úspěšné vedení mírové operace je plnění úkolů v jednotlivých fázích vlastní operace. Po převzetí operačního úkolu kontingentem AČR v prostoru odpovědnosti je kontingent od prvního dne, bez ohledu na faktor času, odpovědný za plnění převzatých úkolů.

Plnění základních denních činností (v plnění operačního úkolu) umožňuje do určité míry samostatnost v plnění úkolů jednotkami kontingentu. Vytvoření týmů rychlé a okamžité reakce poskytuje možnou rychlou ochranu osobám a prostředkům v prostoru odpovědnosti kontingentu. Možnost účasti v místních operacích organizovaných nadřízenými mnohonárodními stupni velení nebo kontingentem AČR, dovoluje využívat soustředěné síly a prostředky podle potřeby.

Reagování na změny v plnění operačního úkolu umožňuje neustálý kontakt s vyššími mnohonárodními stupni velení a vlastními jednotkami kontingentu. K úspěšnému průběhu mise přispívá i vazba na národní a místní civilní prostředí.

Pokud situace v prostoru odpovědnosti umožňuje u kontingentu plánování a organizování výcviku lze předpokládat lepší přizpůsobivost konkrétním podmínkám operace.

Z rozboru navrhovaného možného postupu vedení mírové operace kontingentem AČR a jeho vztahu k bezprostřednímu vlivu na plnění úkolů bude pro efektivní aplikaci v podmínkách AČR třeba:

- vymezit základní kroky pro začlenění navrhovaného postupu vedení mírové operace kontingentem AČR do přípravy velitelů, štábu a vojsk na mírové operace;
- vypracovat přehled všech možností realizace navrhovaného postupu vedení mírové operace kontingentem AČR;
- naučit a vycvičit štáby vojsk v praktickém používání navrhovaného postupu vedení mírové operace kontingentem AČR, zejména těch, které se podílí na plánování, řízení a vedení jakékoliv činnosti s účastí vojsk v podmínkách mírové operace.

Použitá literatura

- [1] ATP – 3.4.1.1 Taktické techniky a procedury pro mírové operace NATO, srpen 2001.
- [2] KOPECKÝ, J. Závěrečná zpráva velitele 3.čspr KFOR, č.j. 22371/2003–2130, s. 5.
- [3] PALÁN, V., NOVÁ, D. a kol.: Operace IFOR. Ministerstvo obrany České republiky, 1997.
- [4] VÁCHALOVÁ, M., PROCHÁZKA, J. a kol. Operace SFOR. Ministerstvo obrany České republiky, 1998.
- [5] Analýza působení jednotek AČR v operacích IFOR a SFOR. Generální štáb Armády České republiky, Praha 2002.